

1909 - 2009

100 LET novoveselské dechové hudby kapelníků Janů Vencelidesových

Stoleté výročí jakékoliv aktivity je velmi pozoruhodné. Jeden lidský věk na tak dlouhou dobu v absolutní většině nedosáhne. A tak je tomu i u novoveselské dechové hudby, kde se na stoleté cestě podíleli tři kapelníci jménem Jan Vencelides. Ten **první** – zakladatel - se narodil v roce 1875 a kapelu založil ve svých třiatřiceti letech spolu s dalšími hudebními nadšenci, tedy v roce 1903. Měl zkušenost s jakéhosi muzicírování v nedalekém Újezdě, kde se mu ale moc nelíbilo a proto začal realizovat myšlenku místní kapely v Novém Veselí. Sám byl drobný zemědělec a posledním z cechu punčochářů, aby uživil svoji početnější rodinu. K založení přizval dva své sousedy Bohuslava Friebe a Antonína Lešnera,

dále Bohuslava Křivánka, Jana Zitu, Františka Štikara z Matějova a Josefa Papáčka z Vatína a dechová sedma, tehdy ještě bez bubnu, byla na světě. Ke zkoušení posloužila Vencelidesových světnice, někdy také Friebových. Problém notového materiálu se řešil hlavně prepisováním a na nástroje se muselo dlouhodobě šetřit. Do slibného rozvoje zasáhla první světová válka, ale záhy po ní už byla kapela v plném rozkvětu a z bubnem. Hudebníci se střídali a doplňovaly se jednotlivé hudební nástroje. Doplněvano bylo i muzikanty ze Žďáru a okolí. Dechová hudba se těšila velkému zájmu obyvatel a měla velmi dobrou pověst. Její význam ocenil i zakladatel žďárské velké Horácké hudby Josef Pavelka. A tak plynul čas rok za rokem k potěšení všech. Do popředí se stále více prosazoval mladý syn kapelníka Jan, který už ve svých jednadvaceti letech, tedy v roce 1928 přebírá kapelnické žezlo a je **druhý** kapelník Jan. To mu vydrželo plných 52 let až do roku 1980. Za jeho působení, kdy se stále zkoušelo hlavně ve světnici Vencelidesových v rodné chalupě, doznala kapela velké obliby doma i v širokém okolí, dokázala se postupem času modernizovat na požadovaný dobový žánr a dokázala se také proměňovat i v jiná seskupení než je dechovka. Bylo tomu tak hlavně po druhé světové válce, kdy nová doba žádala své, tedy populární skladby publikované hlavně rozvíjejícím se rozhlasem. Tak klarinety nahrazují saxofony, přibývá harmonika, zavádějí se bicí a podobně. V těch dobách nesla tato taneční skupina název Akord a absolvovala bezpočet tanečních zábav a plesů i slavností, aniž by ochudila vlastní dechovou hudbu, která už nebyla tolik žádána, ale byla potřebná. Dechová hudba byla především potřebná

při různých slavnostech, při hasičských akcích, při veřejných cvičeních Sokola, o prvních májích a zcela nezbytně při církevních svátcích, jako bylo Boží tělo a Vzkříšení a zejména na četných pohřbech. Zůstalo tradicí vyhrávání ke svátku Josefům a to i v okolí, dechovka nechyběla při dřívějších maškarních průvodech a ostatkovém veselí. Byla zkrátka všude, kde toho bylo třeba, mnohdy i zcela zdarma. Ke cti druhého kapelníka Jana slouží i to, že trpělivě vyučoval mladé ke hře na hudební nástroje, ač k tomu neměl jinou než vlastní průpravu. Také on, jako jeho otec, se živil hlavně jako malozemědělec, později pracovník zemědělského družstva a také dlouholetý listonoš. Nastal čas, kdy ke slovu v kapele začal stále více prosazovat jeho syn – **třetí** kapelník Jan. Ten měl za sebou učiliště Amati Kraslice, kde se vyráběly hudební nástroje a kde se zdokonaloval ve svém hudebním umění v tamější velké dechovce. V roce 1980 se stává oficiálním kapelníkem, což trvá až do dnešní doby, kde se připomíná 100 let novoveselské dechové hudby. Ten celkový provoz dechové a taneční hudby vylepšoval až k dnešní podobě, získal pro ni i vlastní dopravní prostředek a také zkušební místnost ve svém domě i nepřeberné množství notového materiálu.

V dechové i taneční hudbě se vystřídala řada muzikantů a na fotografii z jednoho koncertu někdy v osmdesátých letech na městečku můžeme napočítat 24 hudebníků.

Dechová hudba tak v Novém Veselí stále žije a kdo ji rozumí, tak to ocení. Je to obětavá veřejná a kulturní činnost, ne příliš honorovaná a cennou devizou u hudebníků je především láska k hudbě a hudebnímu projevu. Všichni tři kapelníci byli také po řadu let kostelními varhaníky a sbormist-

ry kostelních pěveckých sborů. Okruh působení dechové hudby je značný, protože těchto hudeb je už málo. A tak není divu, že místní dechová hudba zajíždí až za Jihlavu a to nejen při pohřbech. Má k tomu dobře vybavené a udržované auto, několik přiměřených oblečení pro jednotlivé muzikanty, což působí velmi kulturně.

Činnost hudby je stále pestrá pro nejrůznější příležitosti. Tak například už dvakrát účinkovala hudba na přehlídce dechovek ve Veselí nad Moravou zvanou Na veselském rynečku, účinkovala a účinkuje při akcích setkávání zástupců měst a obcí s názvem Veselí, hraje při slavnostech Božího těla v Příbyslavi a Nížkově a málokterá oslava výročí sborů dobrovolných hasičů v okolí se obejde bez jejích účinkování, tak jako některé poutě. Je stále komu hrát a je stále co hrát i zpívat. Zatímco na počátku dechové hudby byl zpěv nežádoucí, postupem doby byl naopak velmi žádaný. Kapelník sám je dobrým zpěvákem, stejně tak jeho sestra Věra.

Ale **Janem třetím** éra Janů, hudebníků Vencelidesových, nekončí. V kapele hraje jeho syn Jan i Petr, dva vnuci Jani spolu dalšími dvěma vnuky Petrem a Jiřím, takže kapela má sedm Vencelidesů, což je jistě rarita a je to velký příslib do budoucnosti dechové hudby, když všichni mladí hrají na dechové nástroje.

Zakladatel Jan Vencelides by byl se svým dílem založení kapely nadmíru spokojen. Dobré dílo se víc než podařilo a je velký příslib, že bude trvat dál k potěšení hudby milovné veřejnosti a hudebníků samotných.

SLOVO KAPELNÍKA

Vážení hudebníci, zpěvačky, zpěváci, spoluobčané Nového Veselí. Za sto let trvání nesla naše hudba sice různé názvy jako Echo, Akord, Tempo, ale většinou nám říkají Veseláci. I když v dějinách je naše výročí malicherné, pro naši hudbu a městys Nové Veselí je toto výročí něčím zvláštním, co je třeba připomenout, zvláště když je spojeno s jedním rodem kapelníků.

Jako v pořadí třetí kapelník chci poděkovat všem zemřelým a žijícím muzikantům, kteří byli a jsou anebo nám vypomáhají. Jistě největší zásluhu na všem má ten, který měl odvahu tuto kapelu založit a to byl můj děda Jan Vencelides s dalšími nadšenci. Protože děda byl též varhaníkem, vznikl také kostelní sbor doprovázený hudebníky a pokračoval dál. Všem obětavým členům sboru, zpěvačkám, zpěvákům a hudebníkům, kteří během uplynulých roků zcela nezištně účinkovali v našem kostele i v okolí, patří mimořádný dík a uznání.

Jménem dědečka, tatínka a svým jménem děkuji za přízeň všem bývalým starostům, před-

sedům národních výborů, starostovi Ivo Jonákovi a všem, co se podíleli na chodu obce. Také děkuji bývalým činovníkům Osvětové besedy, kteří byli po čas zřizovateli hudby, zvláště Jaroslavu Bílkovi i za jeho příkladnou spolupráci. Děkuji za to, že jsme neměli ani v minulé době žádný problém s vystupováním v kostele a kapličkách při církevních obřadech, kdy se ne každý odvážil přijít do kostela, zazpívat či zahrát. Sluší se také poděkovat všem bývalým správcům novoveselské farnosti, že měli pro naše muzicírování pochopení. Za všechny vzpomenu P. Karla Trundu, který měl k naší hudbě asi nejbližší a zahrál si s námi i na basu. To, že jsme všichni tři kapelníci v neděli sedali za varhany, jsme nikdy nebrali jako povinnost, ale poslání.

Díky všem, kteří nás podporovali a podporují a s námi spolupracují.

Kapelník **Jan Vencelides**

